

Okrugli sto o civilnom društvu i javnom ucescu

Ucesce civilnog društva u procesu donosenja odluka je ključ za postojan razvoj

SARDRZAJ

Strana 2

Penzioneri traže zakon koji garantuje dobrobit sadašnjih i budućih penzionera na Kosovu

"World Child Kosovo" stiti i podržava decu i omladinu Kosova

Gradenje kapaciteta civilnog društva u post-konfliktnim društvima:
Iskustvo Bosne i Hercegovine i Kosova

Strana 3

Civilno društvo poziva na reformisanje izbornog sistema Kosova

Malo javno ucestvovanje u raspravio draftu " Prostorni Plan za Kosovo 2005-2015+", rekao IPP

Index Kosovo istražuje medije na Kosovu

Strana 4

Uloga Ne-valdinih Organizacija

Nove prilike finansiranja, vesti, događaji, trejninzi, itd

moгу se naci u ATRC web stranici:
www.advocacy-center.org

Predstavnici organizacija civilnog društva, organi lokalne i centralne vlade i eksperti su na okruglom diskutovali u o javnom ucescu u kontekstu planiranja lokalnog razvoja u kros sektoru održano u Grand Hotelu 14 Juna. Sastanak je imao za cilj da proširi diskusiju o jednom principu dobre uprave - civilnom angazovanju u procesima donosenja odluka.

"Ucesce gradana u donosenju odluka je viden kao ključni elemenat civilnog društva i demokratskih procesa", istaknuli su organizatori na okruglom stolu, zajednickoj inicijativi ATRC'a, UN Habitat i Kancelarije za Dobru Upravu u okviru kancelarije Kosovskog Premijera.

Prema recima organizatora, ucesce gradana u donosenju odluka je takode "efektivan nacin prema kome vlada i javnost mogu raditi zajedno u adresiranju razvojnih pitanja, kao sto je poboljsanje lokalne infrastructure, zastita, smanjenje siromastva, nadgradnja urbane okoline, ekonomski razvoj i poboljsanje bezbedonosnih standarda za decu i zene u urbanim oblastima".

Dok su predstavnici vlade podsticali civilno društvo da razvijaju strategije za vezivanje gradana i vlade, predstavnici NVO su se zalili da je civilno društvo bilo ignorisano od strane vlade.

Igballe Rogova, Ekzekutivni Direktor Mreže Kosovskih Zena, predložila je stvaranje novog Kosovskog standarda za ucesce civilnog društva u procesima odlucivanja.

Civilno društvo treba sluziti kao most između gradana i donosilaca odluka"

- Margaret Struif, Direktor Holandke kancelarije u Pristini

Posle razmene iskustava o angazovanju civilnog društva u procesima donosenja odluka, ucesnici su

Ministar Okoline i Prostornog Planiranja, Ardian Gjini, trazi transparentan proces donosenja odluka u Kosovu, 14 Jun

identifikovali uslove koje treba da se ispune da bi se poboljšao proces odlucivanja kao sto su: reformiranje sistema izbora, osnivanje blize saradnje između NVO i politickih partija, otvaranje informativnih centara u svakoj opštini Kosova, aktiviranje gradana, gradenje poverenje gradana u vladine institucije, povecavanje ucesca vladinih sluzbenika u javnim debatama, povecavanje podrške donatora na svim Kosovskim lokacijama.

Ovaj okrugli sto je organizovan u saradnji sa predstavnicima Ministarstva Okoline i Prostornog Planiranja, Ministarstva Loklane Vlade i Administracije i Saveza za Zastitu Ljudskih Prava i Sloboda.

Identifikovani aspekti dobre uprave u ovom sastanku ce biti adresirani na konferenciji za dobru upravu predvidenoj za Septembar 2006.

Okrugli sto civilno društvo i vlade za ucesce civilnog društva u procesu donosenja odluka, 14 Jun

Gradenje kapaciteta civilnog društva u post-konfliktnim društvima:

Iskustvo Bosne i Hercegovine i Kosova

Međunarodni Centar za Trening i Istrazivanja NVO je u Junu izdao zbirku primera o izgrađivanju kapaciteta na Kosovu i BiH. U rekapitulaciji ovog dokumenta istice se da on ispituje (istražuje) prilaze i metode koji se odnose na izgrađivanju kapaciteta NVO u Bosni i Hercegovini (BiH) i Kosovu tokom paralelnih i sadašnjih iskustva međunarodno deternisanih post-konfliktnih društva, politicke i ekonomske rehabilitacije i tranzicije. Gradenje kapaciteta u obema okolnostima je novi izraz, koji je dosao sa novouvedenim konceptima kao sto su NVO, "civilno društvo", "demokratija", i "dobra uprava" kao deo jednog veceg razvojnog diskursa pokretackih pokusaja da se ponovno osnuje drustvena kohezija (jedinstva) u obliku novih drzava prema zapadnom stilu liberlane demokratije.

Ranije je gradjenje kapaciteta NVO u BiH i Kosovu izjednacavano sa treninzima za izgrađivanje individualnih sposobnosti smatrano kao neophodno za usadivanje profesionalizma u sektoru civilnog društva, cija neophodnost je bila vestacki stimulisana sa lakim pristupom u međunarodne fondove za isporuke humanitarne pomoci i osiguranju neophodnih usluga, tvrdi se u izvestaju.

Celi tekst ove prakse mozete naci :
<http://www.intrac.org/pages/PraxisPaper9.html>

Javna diskusija o drafu zakonu o "Penzionersko i Invalidsko Osiguranje"

Penzioneri traze zakon koji garantuje dobrobit sadasnjih i buducih penzionera na Kosovu

Predstavnici Kosovski pensioneri diskutiraju drafu zakonu o "Penzionersko i Invalidsko Osiguranje", 10 Juli

Predstavnici asocijacija i sindikata penzionera na Kosovu; civilno društvo; Ministarstvo Rada i Socijalne Zastite; Parlamentarna Komisija Zdravstva, Rada i Socijalne Zastite; i zakonski eksperti su diskutovali draf zakon "Penzionersko i Invalidsko Osiguranje" u javnoj diskusiji organizovanoj od strane ATRC u restoran/galeriji 'Hani i 2 Roberteve' 10 Juna u Pristini.

Cilj ucesnika je bio sastavljanje specificnih preporuka za draf zakona da bi omogucili da on bude sto sveobuhvatniji

Tokom sastanka, predstavnici Asocijacije Penzionera, Unije Penzionera i Invalida Rada, Asocijacija Invalida Rada, Unija Nezavisnih Privrednih Unija Kosova i Asocijacije Penzionera i Rudara Kosova su izneli njihove prporuke i primedbe o draf zakonu, koji ce do 15 augusta biti poslata vladinoj komisiji koja je angazovana za uskladjivanje predloga o draf zakonu pre njegovog podnošenja vladi.

Iljaz Kurtesi, predsedavajući Asocijacije Penzionera Ko-

sova, je napomenuo da je sadrzaj ovog draf zakona sveobuhvatan, ukljucujuci sva vazna pitanja za penzionere. "Ali vrednost zakona je njegovo izvršavanje", rekao je Kurtesi.

Naim Hoda, iz Ministarstva Rada i Socijalne Zastite, je rekao da su zahtevi Asocijacije Penzionera uticali na pocetak javnih diskusija ka jednim kvalitetnijim draf zakonom.

Pravosnazan dokument je bio sastavljen od strane Ministarstva Rada i Socijalne Zastite.

U junu, ATRC u saradnji sa drugim lokalnim NVO je u sedam gradova organizovao regionalne javne diskusije u vezi ovog pitanja: Gjilan, Urosevac, Djakovici, Mitrovici, Pristini i Peci. Sastanci su podrzani od strane Ebert Stiftung Fondacije.

Prezentiranje lokalnih NVO-ja

"World Child Kosovo" stiti i podrzava decu i omladinu Kosova

World Child Kosovo je nevladina, ne-politicka i nereligijska organizacija osnovana Januara 2002 godine. Ekipa World Child Kosovo je startovala pre 7 godina kao kreativni program radionica War Child Holland, koji je bio usmeren ka pomaganju dece Kosova u prevazilazenju traumaticnih ratnih iskustava. Posle osnivanja War Child Kosovo, NVO je nastavila da se prosiruje, razvija i jaca programe u novim oblastima, ukljucujuci nastavnike, omladinu i decu sa posebnim potrebama. Ciljevi War Child

Kosovo su:

- Povecanje svesti dece i mladih o okolini gde zive i prevazilazenje psiholoskih problema preko sportskih i kreativnih aktivnosti.
- Zastiti prava dece i omladine i podrzavanju ovih grupa u prevazilazenju teskoca sa kojima se suoavaju u društvu.
- Zbilzavanje razne etnickih grupa preko raznih kreativnih aktivnosti;
- Stimulisanje i podrzavanje novih kreativnih razvijanja u sistemu prosvete Kosova.

World Child Kosovo je NVO, osnovana u 2002

Izvor: www.warchildkosova.com

Za vise infomacija posetite web sajt ili kontaktirajte: worldchildkosova@yahoo.com

**Malo javno ucestvo-
vanje u raspravio
draftu " Prostorni
Plan za Kosovo 2005-
2015+", rekao IPP**

Predstavnici Instituta za Pro-
storno Planiranje (IPP) disku-
tovali su na okruglom stolu sa
civilnim društvom draft doku-
menat "Prostorni Plan za Ko-
sovo 2005-2015+", organizo-
vanom 4 juna od strane
ATRC.

Preko vizualne prezentacije,
G. Luan Nushi Zamenik Di-
rektora ISP, informisao je
ucesnike o strategiji prostoro-
nog razvoja za Kosovo, isti-
cuci da je ovaj dokument
"baziran na nekoliko istrazi-
vackih dela".

Ucesnici su izrazili njihove
brige o vezi zastite prirodnih
bogastava, isticuci da se one
treba institucionalno zastite
tokom racionalnog iskoris-
cenja.

IPP se zalio o niskom broju
ucesnika javnosti u raspravi o
draftu prostornog planiranja,
nazvan "Kosovo- Nasa
kuca".

Ovo je bila druga javna ras-
prava organizovana od
strane ATRC. Prethodna ras-
prava je bila odrzana 23
Maja, pod rukovodstvom G.
Ilir Gjinolli, Direktor IPP.

Javnost moze ucestvovati u
predlaganju revizija o prostoro-
nog plana pre predavanja
ovog dokumenta vladi.

Gradani mogu slati njihove ko-
mente ili predloge: komen-
tet.planihapesnor@yahoo.co
m ili komentet.planihapes-
nor@ks-gov.net

**Civilno drustvo poziva na reformisanje izbornog
sistema Kosova**

Kosovski Institut za Poli-
ticka Istrazivanja i Razvoj
(KIPRED), u saradnji sa
Savezom za Zastitu Ljuds-
kih Prava i Sloboda, je 5
Juna organizovao okrugli
sto sa nazivom "Zakono-
davstvo Izboru na Kosovu:
Ko? Sta? Kada? Kako?"

Sastanak, na kojem su pri-
stivovali predstavnici lo-
kalnih i medunarodnih insti-
tucija, politicke partije i ci-
vilno drustvo, rezultirao ne-
koliko zakljucaka:

- Zabrinjavajuci trendovi
kao sto je pad biraca i
smanjenje doslednosti
vlade se moze primetiti.

- Ucestvovanje gradana
treba da je u rastu i predlo-
zene reforme trebaju biti u
skladu sa institucionalnim i
organizacionim reformama

u nameri da se postignu
vidljivi efekti.

- Izborni system treba pro-
mentit : postoji koncensus
u vezi koriscenja otvorenih
lista i proporcionalnog zas-
tupanja.

- Jedan zakon za izbore ili
jedan "Izborni Propis " koji
bi po potrebi regulisao na-
cionalne, lokalne i gradona-
celnicke izbore.

- Proces reforma i pri-
prema novog izbornog za-

konodavstva treba biti sve-
obuhvatan, ukljucujuci ci-
vilno drustvo i sve etnicke
zajednice.

- Posto se mnogo entiteta
suocavaju sa pitanjima iz-
bora, UNMIK/OEPS, Vlada
i Ministarstva, Nacionalna
Skupstina i relevantni komi-
teti, civilno drustvo, dona-
tori i drugi ucesnici treba
kordinisati njihove aktivite-
tete.

- Od velikog je znacaja da
gradani Kosova imaju ose-
canje svojine u ovom pro-
cesu i da se kompetencije
postepeno prenesu Ko-
sovskim organima , ali
ubrzanim tempom.

Za vise informacija, kontak-
tirajte: info@kipred.net

NVO publikacija

Index Kosovo istrazuje medije na Kosovu

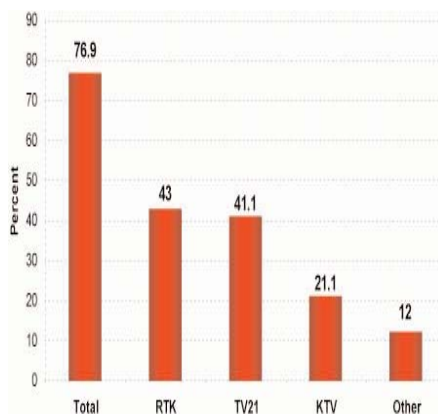
Index Kosovo je u junu
oblavio rezultate jednog ist-
razivanja u dnevnim novi-
nama, radio i TV stanica
na Kosovu. Rad na terenu,
organizovan od 23 maja
do 29, ukljucio je 1,104 is-
pitanika od 15+ starosti,
ukljucujuci Albance i ne-

Srpske manjine.
Dole prikazani brojevi po-
kazuju nivo gledanosti na-
cionalnih TV stanica i cita-
nost dnevnih novina,
prema rezultatima istrazi-
vanja.

Publikacija, ukljucujuci
glavne izvore informacija

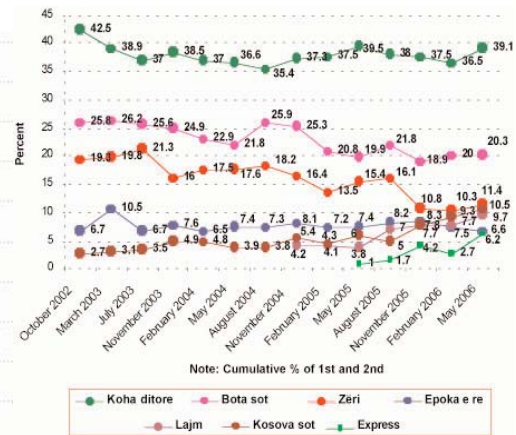
za gradane, naj pouzda-
nije i naj slusanije radio
stanice, naj pouzdanije i
naj gledanije TV stanice i
naj pouzdanije dnevne
novine mogu se naci na:
www.indexkosova.com
(Media na Kosovu).

Gledanost nacionalnih TV Stanica

RTKO staje naj gledanija TV stanica sa
43% gledanosti

Citanost dnevnih novina

Koha Ditore ostaje naj citanija dnevna novina,
sa oko 40% citanosti

Executive Director
RREZE DULI
rreze@advocacy-center.org

**Financial & Administration
Manager**
GANI ASLLANI
gani@advocacy-center.org

Trainer & Consultant
MERITA BARILEVA
merita@advocacy-center.org

Trainer & Consultant
DONIKA SALIHU
donika@advocacy-center.org

**Communication & Outreach
Manager**
ARJETA DOROCI
arjeta@advocacy-center.org

Program Associate
NATYRA ZHJEQI
natyra@advocacy-center.org

**IT and Database
Manager**
ARSIM KOSUMI
armend@advocacy-center.org

Ul. Agim Ramadani Br. 15
2 Sprat Pristina, Kosovo
Tel/Fax: +381 (0) 38 244 810

Principi Demokratije

Uloga Ne-valdinih Organizacija

U demokratijama, obicni gradani mogu organizovati nezavisne grupe koje mogu sluziti potrebama zajednice ili nacije u kojoj zive i koje dopunjuju a u nekim okolnostima se i suprostavljaju radu vlade. Takve organizacije su cesto nazvane ne-vladine organizacije, ili NVO, jer nisu nastavak vladinih kancelarija (ureda)

NVO omogucuju gradanima da poboljsaju drustva preko zastupnistva, obrazovanja i mobilisanja paznje o velikih javnim pitanjima i nadgledaju ponasanje valde i privatnih proizduca. NGO omogucavaju gradanima iz raznih sredina da rade zajedno i izgrade vestine, da saraduju i izgrade poverenje neophodno za dobru vladu.

NVO sluze raznovrsnim interesima gradana. Oni mogu delovati kao posrednici socijalnih sluzbi, zastupnici za okolinu ili zivotne standarde, radnih standara, ili kao katalizatori za demokratske promene.

NVO cesto predstavljaju interese onih gradana koji bi u drugim okolnostima bili ostavljeni van debata o nacionalnim politikama. Oni otvaraju javne debate sa ljudima svih ekonomskih i drustvenih klasa, sa zenama i manjinama takode.

Financiranje za NVO moze doci iz individualnih privatnih donacija, privatnih trustova i filantropija, preduzeca, religijskih institucija, medunarodnih institucija, drugih NVO, prodaja robe i sluzbi, cak i vladi.

Vlade i NVO cesto rade kao partenri. NVO mogu

dati svoje lokalno i medunarodno iskustvo i osoblje za izvršenje projekata financirane od strane vlade. NVO mogu biti politicki nezavisne, ili pristalice ideala, stremeci ispunjenju određenog cilja ili vise ciljeva od javnog interesa.

NVO razvijaju lokalne i medunarodne programe u skoro svim oblastima koje doprinose promovisanju principa demokratije, ukljucujuci:

- ljudska prava (promovisuci medunarodne standarde, nadgledajuci nasilje i zlostavljanje

- Vladavina zakona (preko niskih cena ili besplatne zakonske pomoci, obrazovajuci gradane o njihovim pravima, i zastupnistva za zakonske reforme),

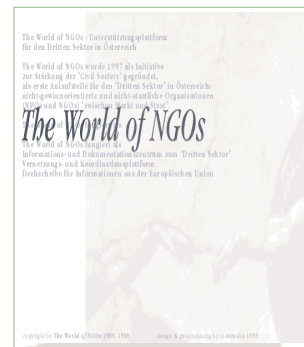
- ucesce zena (preko pripremanja zena za politicko ucesce i zastite od socioekonomске diskriminacije)

- civilno obrazovanje (preko programa obrazovanja fokusirajuci se na ulogu gradana u jednom demokratskom i raznovrsnom drustvu)

- slobodna stampa (promovisuci nezavisne medije, trenirajuci novinare, i postavljanjem standarda za eticko nivo narstvo)

- razvoj politickih partija (preko nadgledanja izbora od domacih posmatraca i nezavisnih registriranih biraca), i

- odgovornost vlade (predvodeci analize politika i sluzeci kao "watchdog" za vladine aktivite)

Izvor: Usinfo.state.gov

Ovaj Bilten je omogucen od strane velikodušne podrške Americkog Naroda preko Agencije Sjedinjenih Americkih Drzava za Medunarodni Razvoj (USAID). Sadržaj je odgovornost ATRC-a koji ne uvek reflektuje stavove USAID ili Vlade Sjedinjenih Americkih Drzava.